

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และสภาพสังคม เศรษฐกิจของ
ประชาชนจากการสร้างอ่างเก็บน้ำแม่มอก

ชื่อผู้เขียน นายสุชิน วรพงษ์ไพบูลย์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ประหยัด ปานดี ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. มนต์ สุวรรณ กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวิวัฒน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาในเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษา สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชนก่อนและหลังการสร้างอ่างเก็บน้ำ และความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม สภาพสังคม เศรษฐกิจของประชาชนก่อนและหลังการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย ผู้ศึกษาดำเนินการศึกษาในหมู่บ้านท่าเกวียน ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ซึ่งมีประชากรที่ย้ายถิ่นจากพื้นที่เดิมจำนวน 268 ครัวเรือน จำนวนประชากร 923 คน ผู้ศึกษาทำการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 ครัวเรือน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลประกอบกับประเด็นการอภิปรายกลุ่มและการสังเกตการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ด้วยสถิติพรรณนาซึ่งประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ รวมทั้งการนำค่าที่ได้ประกอบกับข้อมูลอื่นมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจของประชาชน ก่อนและหลังการสร้างอ่างเก็บน้ำแม่มอก ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ก่อนการสร้างอ่างเก็บน้ำ เกิดภาวะความแห้งแล้ง และขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง สภาพความชุ่มชื้นน้อย จำนวนสัตว์น้ำลดน้อยลง แต่ภายหลังการสร้างอ่างเก็บน้ำ ความชุ่มชื้นเพิ่มขึ้น มีน้ำใช้ในด้านต่าง ๆ ตลอดปี สัตว์น้ำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

2) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า ก่อนการอพยพชาวบ้านมีที่ดินทำกินพอสมควร ไม่ต้องเช่าที่ดินทำกิน แต่การเกษตรส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำ ได้ผลผลิตต่ำ การให้แรงงานมีน้อย ภายหลังการสร้างอ่างเก็บน้ำแล้ว ประชาชนสามารถปลูกพืชได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะการประมง การเลี้ยงปลา สัตว์น้ำต่าง ๆ การท่องเที่ยว ต้องแพร้านอาหาร และรีสอร์ท แรงงานมีการอพยพมากขึ้น เนื่องจากสาธารณูปโภคดีขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองเพื่อไปหางานเพิ่มพูนรายได้แก่ครอบครัวมากขึ้น

Independent Study Title	Changes in Environment and Socio-economic Conditions of the People Resulting from the Construction of Mae Mok Reservoir	
Author	Mr. Suchin Vorapongpibull	
M.A.	Man and Environment Management	
Examining Committee	Assoc. Prof. Prayad Pandee	Chairman
	Prof. Dr. Manat Suwan	Member
	Assoc. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Member

ABSTRACT

The objectives of this study were to study an environmental condition affecting land usage of the people before and after the construction of Mae Mok reservoir, and changes in environment and socio-economic conditions of the people before and after transfer the dwelling. The study area was Ban Tha Kwian T. Wiang Mok, A. Thern, Lampang province. This area had people transfer 268 families, 923 persons, and used simple random sampling method. So that, the number of an examples were 160 families. This study used an interview questionnaire to collect an information and data that consist of group discussion, observation, etc.

The study used program SPSS for Windows, used frequency and percentage to analyze. Take this data consist with other data to analyze the changes of Socio-economic conditions of people before and after the construction of Mae Mok reservoir and resultting from transfer the dwelling. The results of the study showed:

1) The change in environment of the land before the construction reservoir and dry condition, lack of water in dry season, decrease of moist condition, the number of aquatic animal are increasing and have water to use for the whole year.

2) The change in Socio-economic that effect from transfer the dwelling from the study showed that, before transfer the village have moderate land, they don't rent the land to earn. But they lack of water, receive few of products, little use of strength. After construction, people can

make agriculture, have new positions such as fisherman, feed aquatic animal, traveling, raft bamboo, down stream, restaurant, resorts, etc. Transfer of strength increase because the well infrastructure.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University